

*Ковбасюк С. В.,**кандидат юридичних наук,**доцент кафедри загальної теорії права та держави**Національного університету «Одеська юридична академія»*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ У СТРУКТУРІ СУЧАСНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ ДЕРЖАВОЗНАВСТВА

Анотація. Стаття присвячена аналізу сучасного стану та перспектив розвитку методології державознавства. Актуальність даної теми зумовлена трансформаційними процесами в сучасних державі та праві, формуванням нових ракурсів дослідження держави і права, що вимагають постійного вдосконалення і оновлення методології юриспруденції і методології державознавства. Методологія юриспруденції і методологія державознавства були і залишаються у фокусі досліджень юристів-науковців. Так ціла низка дисертацій, монографій і наукових статей присвячена як методології юриспруденції в цілому, так і окремим методологічними проблемами. Питання методології юриспруденції та державознавства підіймали в своїх працях багато вітчизняних та зарубіжних науковців. Однак і сьогодні залишаються недостатньо дослідженими питання структури і рівнів методології державознавства, що зумовлено особливою роллю держави в сучасному суспільстві та неоднозначністю сприйняття держави. Значний вплив на сучасну методологію державознавства, як і методологію юриспруденції в цілому, справляють неklasичні та постнеklasичні напрями дослідження та методологічні концепції, що виявляється в першу чергу у орієнтації на дослідженні права та держави як складних системи, що функціонують на основі самоорганізації. Загально визнаними трендами сучасних методологічних розвідок вважаємо міждисциплінарність та глобальну спрямованість. В статті досліджується специфіка і структура методології державознавства як невід'ємної складової методології юриспруденції та визначаються основні методологічні тенденції державознавчих досліджень. Основна увага приділена дослідженні структури та рівнів методології, визначаються основні рівні методології державознавства. Задля формування адекватного уявлення про методологію державознавства розглянуто особливості його предмету та актуальні напрями державознавчих досліджень. Зазначено, що центральним елементом, ядром навколо якого будується методологія конкретних державознавчих досліджень є методологічний підхід. Саме тому значна увага в статті приділяється дослідженню основних напрямів розуміння методологічних підходів, з'ясуванню їх структури та засад застосування в державознавчих дослідженнях. Сучасна методологія державознавства може бути представлена як система конкуруючих та взаємодоповнюючих методологічних підходів, які формують основні напрями методологічних розвідок і забезпечують зв'язок між теорією та практикою. В статті визначено і розглянуто основні методологічні підходи в державознавстві, надано їх характеристику. Констатовано, що окрім методологічних підходів в структурі методології державознавства виокремлюють концептуальний та інструментальний рівень, та визначено їх основні риси.

Ключові слова: державознавство, методологія державознавства, методологія юриспруденції, держава, мето-

логічний підхід, інституційний підхід, системний підхід, синергетичний підхід, структурно-функціональний підхід, метод дослідження.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси в сучасних державі та праві, формування нових ракурсів дослідження держави і права вимагають постійного вдосконалення і оновлення методології юриспруденції і методології державознавства. Методологія державознавства з одного боку повинна ґрунтуватися на сучасних теоретичних напрацюваннях методології юриспруденції, з іншого адекватне розуміння структури і рівнів методології державознавства зумовлене специфікою держави як об'єкта дослідження. Держава перш за все категорія правова, однак основні елементи держави визначаються політичними і соціальними процесами, тому державознавство по своїй суті є міждисциплінарною сферою досліджень.

Значний вплив на сучасну методологію державознавства, як і методологію юриспруденції в цілому, справляють неklasичні та постнеklasичні ракурси дослідження та методологічні концепції, що виявляється в першу чергу у орієнтації на дослідженні права та держави як складних системи, що функціонують на основі самоорганізації.

Стан дослідження. Методологія юриспруденції і методологія державознавства були і залишаються у фокусі досліджень юристів-науковців. Так ціла низка дисертацій, монографій і наукових статей присвячена як методології юриспруденції в цілому, так і окремим методологічними проблемами. Питання методології юриспруденції та державознавства підіймали в своїх працях Є. Білозьоров, Г. Бірта, С. Бостан, В. Дудченко, І. Жаровська, М. Кельман, М. Козюбра, В. Копча, А. Крижановський, Ю. Кунєв, Ю. Оборотов, П. Рабинович, М. Серебро, В. Сухонос, О. Тихомиров, А. Фальковський та інші. Однак і сьогодні залишаються недостатньо дослідженими питання структури і рівнів методології державознавства, що зумовлено специфікою об'єкта дослідження.

Метою даної статті є розгляд специфіки і структури методології державознавства як невід'ємної складової методології юриспруденції та визначення основних методологічних тенденцій державознавчих досліджень. Важливим кроком у досягненні поставлених мети має стати дослідження ролі методологічних підходів в методології державознавства.

Вклад матеріалу. Важливість методологічних розвідок зумовлена креативною функцією методології яка дозволяє досліднику виходити на нові рівні пізнавальної діяльності. Вона зобов'язує суб'єкта, що пізнає, мислити не традиційно, спонукає до пошуку нових шляхів досягнення мети [1, с. 16].

У вітчизняній науковій літературі традиційно виокремлюють вузьке та широке розуміння методології. Не заглиблюючись в дискусію з цього приводу слід зазначити, що в рамках цього дослідження ми будемо спиратися на широке розуміння методології юриспруденції. Це вчення про структуру, логічну організацію, принципи, методи, засоби та форми діяльності дослідника у процесі пізнання ним державно-правових явищ [2, с. 33].

Структура методології залишається дискусійним питанням попри значну увагу що приділяється цьому питанню у дослідженнях багатьох фахівців. Традиційно в методології юриспруденції виділяють загальнонауковий, та спеціальний рівні методології, інколи вони доповнюються міждисциплінарним рівнем. З іншого боку виділяється плюралістичний підхід в рамках якого виділяють тільки горизонтальну будову методології, сприймати всі методи як рівноцінні та вибирати їх доцільно [3, с. 25].

Загальнонавчаною є модель за якою виділяють конкретно-наукову, загальнонаукову і філософську методологію. Конкретно-наукова методологія зі своїми методиками має справу з технічними прийомами, приписами, нормативами, формулює принципи, методи конкретно-наукової діяльності, описує і обґрунтовує їх. Другий рівень – загальнонаукова методологія як вчення про принципи, методи і форми знання, що функціонують у багатьох науках, які відповідають їх предмету і об'єкту дослідження [4, с. 23–26]. Філософський рівень методології заснований на найбільш загальних принципах і концепціях, підходах, що складають основу будь-якої пізнавальної діяльності (наприклад діалектика та метафізика).

Також структуру методології юриспруденції пропонують розглядати як єдність трьох взаємозалежних частин – доктринально-ідеологічної, стратегічної та інструментальної. Першу з них можна розглядати як дослідницьке бачення держави і права, засноване на типі праворозуміння. Друга – це царина підходів, що зумовлюють загальну спрямованість та вибір стратегії дослідження. Третя частина є набором методологічних інструментів дослідження [5, с. 139].

Розвиваючи цей напрям теоретизування Ю. Корольова зазначає, що структура методології включає три рівні. Перший рівень становлять принципи наукового пізнання, які формують загальну ідеологію наукового дослідження. Другим рівнем є методологічні підходи, які визначають загальний напрям наукового пізнання і закріплюють зміст стратегії наукового дослідження. Третій рівень становлять безпосередньо самі методи наукового пізнання, які являють собою конкретні інструменти наукового дослідження, вирішення окремих завдань. [6, с. 122]

Визначаючи структуру методології державознавства В. Сухонос пропонує виділяти такі рівні методології державознавства: рівень парадигм, рівень принципів і рівень методів. На рівні парадигм відбувається певне протистояння механістичного та органічного підходу. Серед принципів найбільш вагомими є принцип плюралізму та принцип системності. Усе різноманіття методів можна поділити на дві групи – загальнонаукові та спеціально-наукові. [7, с. 14–16]

Найбільш обґрунтовано вважаємо пропозицію виділяти концептуальний та інструментальний рівні методології юриспруденції. Для концептуального рівня характерні концептуальні ідеї, концепти, концепції, концептуальні підходи і мето-

логічні принципи, в той час як на інструментальному рівні це різноманітні методи: філософські, загальнотеоретичні, приватно-наукові та спеціальні. [8, с. 79]. Концептуальний рівень задає напрями і правила дослідження в той час як інструментальний рівень є набором конкретних інструментів за допомогою яких здійснюється дослідження.

Специфіка методології державознавства, її автономний по відношенню до методології юриспруденції характер визначається специфікою об'єкта її дослідження.

Відмінною особливістю державознавства як відокремленої сфери знань можна вважати його близькість до політології та геополітики. Більше того, досить часто в державознавстві використовуються методи саме цих двох наук. Тим не менш, можна також говорити про існування специфіки застосовуваної в державознавстві методології.

Держава як цілісне соціальне явище не є предметом автономної гуманітарної науки, а її властивості вивчаються окремими науковими дисциплінами – юриспруденцією, політологією, соціологією, економічною наукою, психологією, та іншими, причому тільки в тих межах, в яких держава входить до їх предмету [9, с. 20].

Особливістю сучасної методологічної ситуації у правознавстві і державознавстві стають неklasичний та постнеklasичний виміри дослідження. Все більше проявляється діалогічність в культурній площині, заперечується концепт «правильності» у розвитку різних правових систем, що сприяє закріпленню принципу толерантності та формує ідеали акультурації через запозичення позитивного правового досвіду та становлення ідеї загальнолюдських цінностей правового розвитку. [10, с. 58]

Нерівноважність механізму прийняття державних рішень, породжувана мінливими контурами державної активності, її ризикованим характером і суб'єктивними параметрами, перетворює проблему прийняття державних рішень на особливий вид мистецтва, який неможливо осягти за допомогою раціональних побудов. Таким чином, державознавство повинне дедалі більше ставати сферою дослідження раціональних, нераціональних і ірраціональних процесів, що відбуваються в сучасному державному житті. [11, с. 46]

Для створення методології дослідження держави необхідно враховувати поступовий перехід від національного контексту правового дослідження до наднаціонального характеру такого контексту. Інтернаціоналізація, європеїзація та глобалізація юриспруденції значною мірою заохочує поєднання дослідження державно-правових феноменів у національному і міжнародному ракурсі.

Складність, багатогранність і міждисциплінарний статус будь-якої сучасної наукової проблеми зумовлюють її вивчення в системі координат, що задаються різними рівнями методології. Відображенням плюралістичного і міждисциплінарного характеру сучасної методології юриспруденції є звернення до ідеї методологічного підходу.

Сучасна методологія державознавства, як і методологія юриспруденції в цілому являє систему методологічних підходів, які з одного боку можуть бути представлені як конкуруючі науково-дослідні програми, а з іншого як взаємодоповнюючі напрями досліджень.

Тому підсумовуючи дослідження структури методології юриспруденції та державознавства варто констатувати наявність трьох основних рівнів методології державознавства:

концептуального, інструментального та рівня методологічних підходів.

Попри широке використання поняття «підхід» у юриспруденції, немає конкретного визначення його змісту та меж застосування; зважаючи на це, пропонується визначити підхід. У широкому розумінні методологічний підхід – це комплекс концептуальних, тактичних та методологічних аспектів. У вузькому розумінні цей термін застосовують до будь-якого з аспектів, що відповідають практиці вживання його у науковому середовищі. [12, с. 29]

Підхід (напрямок) у методології конституціоналізму – це сукупність об'єктивно обумовлених предметом та об'єктом дослідження, однорідних за своєю спрямованістю методологічних прийомів і засобів, що використовуються для розкриття соціально-правової сутності та змісту сучасного українського конституціоналізму. [13, с. 4]

На нашу думку, варто погодитись із розумінням методологічного підходу запропонованим А. Фальковським, який визначає методологічний підхід як міждисциплінарну стратегію осмислення державно-правових явищ крізь призму певної світоглядної ідеї, через яку проходить процес їх дослідження та інтерпретація отриманих результатів. [14, с. 44]

О.Д. Тихомиров вважає, що основним елементом методологічного підходу, на якому він і побудований є метод дослідження [15, с. 232]. На наше переконання методологічний підхід ґрунтується на концептуальній ідеї яка визначає специфіку методів що застосовуються в рамках методологічного підходу, тобто мова йде про адаптацію методів до вимог методологічних підходів.

Також необхідно зазначити, що при характеристиці сучасної держави використовується розгляд її статичності та динаміки. Статика сучасної держави виражена в формах правління і формах державного устрою а також в її інституційній системі. Динаміки ж держави охоплює такі її характеристики як державний режим і функції держави [16, с. 369].

Віддзеркаленням вище зазначених тенденцій в методології юриспруденції та державознавства стає формування таких основних методологічних підходів: інституційного, структурно-функціонального, аксіологічного, системного, синергетичного та цивілізаційного. Виділення цих підходів відображає специфіку держави як об'єкта дослідження, акцентує увагу на дослідженні статичності та динаміки сучасної держави.

Методологічною основою інституціоналізму є:

1) розширення меж пізнавального процесу шляхом залучення досягнень не тільки юридичної науки, але й інших гуманітарних дисциплін (насамперед політології та соціології);

2) інституціоналізм пропагує еволюційний підхід у дослідженнях суспільного буття, заснованого на міждисциплінарному синтезі. Дослідження інститутів передбачає аналіз динамічних перетворень інституційної системи, її історичних перетворень;

3) замість методологічного індивідуалізму, тобто аналізу поведінки індивідів, перехід на принципи методологічного холізму, за яким у центрі аналізу виявляються не індивіди, а інститути.

Відтак, інституційний підхід забезпечує можливість виявлення та дослідження безперервності державотворення – від додержавних соціальних об'єднань минулого до наддержавних утворень сучасності. Завдяки цьому ми можемо проаналізувати

наступництво та розвиток держави, виявити особливості нормативного забезпечення її функціонування як самостійного інституту і виокремити специфічні інститути сучасної держави.

Аксіологічний підхід у державознавстві можна визначити як загальну стратегію дослідження, об'єднану однією ідеєю, суть якої проявляється в пізнанні держави крізь призму відносних ціннісних орієнтацій (оцінка відповідності конкретно-історичного прояву держави ціннісним орієнтаціям індивіда та суспільства) та абсолютних ціннісних начал держави (як універсальної форми політичної організації людей, зовнішнє вираження та конкретно-історичний прояв якої не має значення). Саме використання евристичного потенціалу юридичної аксіології в напрямі перцепції державно-правових явищ має відкрити можливість отримати якісно нові знання у сфері державознавства, зокрема, поряд із пошуком та відкриттям певних закономірностей досягнути та виявити глибинну ціннісну значимість держави як явища взагалі. [17, с. 52]

Структурно-функціональний підхід зорієнтований на дослідження структурних елементів держави і їх взаємодію. Він спрямований на визначення основних напрямів цієї взаємодії, каналів комунікації та основні напрями діяльності держави. Цей підхід дозволяє дослідити динаміку сучасної держави, взаємозалежність структури і функцій сучасної держави. Структурно-функціональний підхід надає змогу побудови наукової картини динаміки сучасної держави, а також взаємодії її динамічних і статичних аспектів.

Системний підхід орієнтує дослідника на дослідження держави як цілісної і системи. В рамках цього підходу кожен з елементів системи розглядається крізь призму системи в цілому, як продовження її властивостей і особливостей. Заданість властивостей окремих елементів властивостями системи. Поєднання системного і синергетичного підходу призводить до акценту на здатності системи до самоорганізації, стійкості і стабільності.

Синергетичний підхід дозволяє поглибити системні дослідження держави, визначає систему якісних характеристик системних утворень, з якими пов'язана здатність саморозвитку, і які є необхідними умовами процесу самоорганізації. Мова йде про наступні властивості, відкритість (надходження інформації ззовні), складність (наявність сукупності структурних елементів, що володіють власними характеристиками, взаємодія яких утворює цілісність на макрорівні. Нелінійність (розвиток системи не є строго детермінованим, їй властива поліваріантність подальших шляхів становлення), нестійкість (стан, при якому вплив із зовні, навіть самий незначний, може надати резонансний ефект на подальше становлення системи). [18, с. 99]

Цивілізаційний підхід в юриспруденції розглядається в стадіальному і локальному аспектах. Науковий потенціал стадіальної теорії цивілізації виходить з розуміння смислу терміну «цивілізація» як поступального прогресивного руху. З точки зору методології дослідження держави це передбачає дослідження розвитку конкретних суспільств на шляху до правового типу культури, в основі якого лежить ідея загального блага спільноти людей як вільних і рівно-правних суб'єктів. Цивілізаційний підхід дає можливість виявити місце конкретного суспільства на шкалі цивілізаційного і відповідно правового розвитку, а відтак критично осмислити й правильно оцінити завдання що стоять перед суспільством. Теорія локальних цивілізацій акцентує увагу на унікальних рисах кожного суспільстві дер-

жави, специфіці інституційної та структурно-функціональної систем різних держав. Також в рамках цивілізаційного підходу формується ідея конкурентного характеру сучасного глобалізованого світу і пошуку унікальних і загальних рис кожної культури і держав.

Методологічні підходи формують запити на використання певних методів у їхньому кількісному та інструментальному (функціональному) значенні. Методи є залежними від методологічних підходів в цілому і у конкретних наукових дослідженнях. У системі методів юриспруденції в цілому і державознавства зокрема прийнято виділяти філософські, загальнонаукові, спеціально наукові методи дослідження, з орієнтуванням на визначення певної ієрархії методів дослідження [19, с. 128].

Варто зазначити, що сучасна методологія державознавства повинна ґрунтуватися на відмові від нейтральної методології. Для методологічного сприйняття державно-правової реальності важливим є розуміння держави, крізь призму загальнолюдських цінностей. Не менш важливим є знаходження оптимального співвідношення емпіричного і теоретичного. [20, с. 25]

Висновки. Аналіз основних підходів до визначення структури методології юриспруденції та державознавства дає змогу констатувати наявність трьох основних рівнів методології державознавства: концептуального, інструментального та рівня методологічних підходів.

Можна констатувати, що центральним елементом сучасної методології юриспруденції і методології державознавства виступає методологічний підхід, який стає основою конкретно-наукових досліджень. Методологія державознавства може бути представлена як система конкуруючих і взаємодоповнюючих методологічних підходів. Вони є своєрідним мостом, між концептуальним та інструментальним рівнями методології. З одного боку основи методологічного підходу закладені концептуальними ідеями, теоріями та методологічними принципами (а інколи і світоглядними орієнтирами дослідника), з іншого боку в рамках методологічних підходів відбувається відбір методів дослідження, їх адаптація до параметрів дослідження. Можна констатувати, що на рівні методологічних підходів відбувається синтез теоретичних та емпіричних моделей розуміння державно-правової реальності.

Основними методологічними підходами що використовуються для дослідження державно-правових феноменів є інституційний, структурно-функціональний, системний, синергетичний та цивілізаційний підходи. Варто зазначити, що цей перелік не є вичерпним.

Література:

1. Дудченко В.В., Манько Д.Г. Роль методології юридичної науки у становленні новаційного науково-правового мислення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 21. С. 13–17.
2. Білозьоров Є.В. Методологічний підхід як інструмент пізнання права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2021 № 90. С. 32–37.
3. Балинська О.М., Яценко В.А. Методологія сучасного правознавства : посібник / О. М. Балинська, В.А. Яценко ; за заг. ред. О.М. Балинської. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 372 с.
4. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
5. Жаровська І.М. Щодо проблем методології теорії держави і права. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2015. № 827. С. 138–141.

6. Корольова Ю. Формування методологічної основи наукового пізнання джерел права. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 10. С. 120–123.
7. Державознавство : підручник / В. Сухонос, В. Сухонос, А. Куліш, Р. Білокінь ; за ред. В. Сухоноса. Суми : Університетська книга, 2021. 493 с.
8. Оборотов Ю.М. Рівні та сфери методології юриспруденції Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / за ред. Ю.М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2015. С. 74–86.
9. Тихомиров О.Д. Порівняльне правознавство: проблеми використання досвіду політико-географічних досліджень. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/10083/3/PDPVD_2017_20-23.pdf
10. Серебро М.В. Постнекласичні тенденції в методології юриспруденції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2019. Вип. 55. Т. 1 С. 54–58
11. Оборотов Ю.М. Про актуальні напрями досліджень у теорії держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. Вип. 39. С. 42–46.
12. Кельман М. Осмислення методологічних підходів у сучасному правознавстві. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2018. № 894. С. 24–30.
13. Крусян А. Методологія сучасного українського конституціоналізму. *Юридичний вісник*. 2012. №2. С. 4–12.
14. Фальковський А.О. поняття та функції методологічних підходів у сучасних правових дослідженнях. *Актуальні проблеми держави і права*. Вип. 45. С.40–44.
15. Тихомиров О.Д. Компаративний підхід як основа методології юридичної компаративістики *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 32. С. 229–234.
16. Оборотов Ю.М. Сучасна держава від образу до поняття. Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / за ред. Ю.М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2015. С. 360–370. С. 369
17. Серебро М.В. Сутність та перспективи використання аксіологічного підходу в державознавстві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2014. № 11. Т. 1. С. 50–52
18. Кривцова І.С. Синергетика як концептуальний пласт методології юриспруденції. Методологія та інноватика загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / за заг. ред. Ю.М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2019. С. 95–105.
19. Богуцький П.П. Системність методів загальнотеоретичної юриспруденції. Методологія та інноватика загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / за заг. ред. Ю.М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2019. С. 120–130.
20. Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 142 с.

Kovbasiuk S. Methodological approaches in the structure of modern methodology of state studies

Summary. The article is dedicated to the analysis of the contemporary status and prospects of the development of the methodology of state studies. The actuality of this topic is conditioned by the transformation processes in the modern state and law, the formation of new angles of research of the state and law, which require constant improvement and renewal of the methodology of jurisprudence and methodology of state studies. The methodology of jurisprudence and methodology of state studies are always in the focus of the scientific research. Thus, several dissertations, monographs and scientific articles are dedicated to both the methodology of jurisprudence as a whole and certain methodological problems. Many domestic and foreign scientists research the issues of methodology of jurisprudence and state studies in their scientific works. However, even

today, the issues of structure and levels of methodology of state studies remain insufficiently investigated, which is due to the special role of state in modern society and the ambiguity of the perception of the state. Non-classical and post-nonclassical areas of research and methodological concepts, which are manifested primarily in the orientation of law and state understanding as complex systems that function on the basis of self-organization, have a significant influence on the modern methodology of state studies, as well as the methodology of jurisprudence. We consider interdisciplinarity and global orientation to be the generally recognized trends of modern methodological research. The article focuses on the specificity and structure of the methodology of state studies as an integral part of the methodology of jurisprudence and defines the main methodological tendencies of state studies. The subject and main directions of state studies are considered in order to form an adequate idea of the methodology of state studies and its features. It is noted that the central element,

the nucleus around which the methodology of specific state studies is built is a methodological approach. That is why the article pays considerable attention to the study of the main areas of understanding of methodological approaches, their structure and the principles of application in state studies. Modern methodology of state science can be represented as a system of competing and complementary methodological approaches, which form the main directions of methodological research and provide a link between theory and practice. The basic methodological approaches in state studies and their characteristics are defined in the article. It is stated that in addition to methodological approaches in the structure of methodology of state studies the conceptual and instrumental level can be distinguished, and their main features are identified.

Key words: state studies, methodology of state studies, methodology of jurisprudence, state, methodological approach, institutional approach, systematic approach, synergistic approach, structural and functional approach, research method.